

● สรพ. โภกิตกุล ●

พระเครื่องพิมพ์ลีลาที่นับว่าโดดเด่นของเมืองกำแพงเพชร มีอยู่ถึง 3 พิมพ์ทรง ที่ได้รับการยอมรับจากนักสะสมพระเครื่องว่า ยอดเยี่ยม คือ พระกำแพงเม็ดขันนุน พระกำแพงพลูจีบ และพระกำแพงกลีบจำปา

นักสะสมพระเครื่องหลายท่านที่กล่าวว่า พระกำแพงเม็ดขันนุน มีรูปลักษณะที่บึกบึนล้ำลึก ในขณะที่พระกำแพงกลีบจำปา มีรูปลักษณะที่สูง โปร่ง มีความส่งงานอย่างสมส่วน

นักสะสมพระเครื่องบางท่านถึงกลับยกย่องให้พระกำแพงกลีบจำปา เป็นหนึ่งในความดีงาม ของพระเครื่องพิมพ์ลีลาทั้งหมดของกำแพงเพชรที่เดียว

วันนี้จึงมาดูกันว่าพระกำแพงกลีบจำปาที่มีลักษณะเป็นอย่างไร

โดยลักษณะรูปทรงของพระกำแพงกลีบจำปา มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลีบดอกของดอกจำปา ซึ่งลักษณะของพิมพ์ทรงขอบบนเรียกว่า ปลายมน ในขณะที่บริเวณดอนกลางนั้นก็จะออก แต่มีบางท่านเรียกว่า พระกำแพงปาก เปิด ก็มี ทั้งนี้ เพราะมองดูแล้วคล้ายคลึงกับลักษณะของปากเปิด

ทว่า ในมุมมองของสายตา ที่มองดูลักษณะพิมพ์ทรงแล้วเปรียบเทียบ เพื่อต้องเรียกว่า พระเครื่องด้วยความสะดวก เพื่อย่างต่อการจดจำ เป็นด้านหลัก บางท่านจึงให้เหตุผลที่แตกต่างกัน ไปของความเป็นมาในการเรียกชื่อพิมพ์ทรง

บ้างก็ว่าด้วยเหตุที่พระกำแพงกลีบจำปา ส่วนใหญ่เป็นพระเครื่องเนื้อดิน มีสีคล้ำกับดอกจำ

พระกำแพงกลีบจำปา พระเครื่องพิมพ์ลีลาเมืองกำแพงเพชร

พระเนตรทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ด้านขวาของพระมีลักษณะเต็มหรือห่วย และปลายพระเนตรมีความยาวไปทางด้านข้าง ส่วนพระเนตรด้านซ้ายมีลักษณะแบบต้าปุน

ทั้งพระชนงค์ และพระเนตร เป็นจุดหนึ่งที่ควรพิจารณา อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดตายบนของพระจุดหนึ่ง

พระนาลิกเป็นสันหนา ส่วนบนใหญ่ และปลายพระนาลิกด้านล่างเล็ก กล่าวสำหรับสันพระนาลิกในด้านซ้ายมีขององค์พระ จะเป็นสันแนวเดียวกับพระชนงค์ ส่วนในด้านขวา แม้จะเป็นสันเช่นเดียวกันแต่ก็มีลักษณะกลีบหาย

พระศอ (คอ) เป็นส่วนที่มีความนูนเล็กน้อยที่สุด หากไม่สังเกตจะไม่มีความรู้สึก โดยเส้นพระศอเป็นเส้นขนาน

พระอังสา (บ่า) จะเป็นแนวโค้งขึ้นทั้งสองข้าง แนวพระอังสาข้างขวาจะมีแนวยกกระดับสูงกว่าพระอังสาข้างซ้ายเล็กน้อย อันอยู่ในลักษณะของการย่างก้าวพัวอมแก่วงพระทัศน์ มีการทอดพระพากษา (แขน) พระอังสา (หัว) เป็นมุนโดยพอดี

พระพากษาข้างขวา มีลักษณะเป็นแนวเล็ก ซึ่งเล็กจนผิดสังเกต ทอดลงข้างล่างพระองค์แบบเล่นแขน ข้างซ้ายจะทอดลงแล้วหักศอกขึ้นทับอยู่ตรง

กึ่งกลางของพระอุระ อยู่ในลักษณะปางประทานพร

พระอุระผึ่งผ่ายและใหญ่คล้ายคลึงกับพระกำแพงเม็ดขันนุน พระเพลาด้านซ้าย-ขวา อยู่ในลักษณะทอทดลองเบื้องล่างแล้วอวดหัวเข้า พระบาทอยู่ในลักษณะท่าเขียงก้าว พระเพลาด้านซ้ายยืนตรง สำหรับพระบาทหวานนั้นปลายพระบาทติดเป็นผินเดียวกับหัวเรือนแก้ว

พระกำแพงกลีบจำปา มีอาสนะฐานที่รองรับพระบาทเป็นรูปบัวเล็บช้าง แบบบัวคว่ำบัวหงาย มีหัวเรือนแก้วเข้าเดียวกับในพระกำแพงเม็ดขันนุน ปีกข้างของค์พระจะไม่มีลักษณะโค้งมนเหมือนพระเครื่องพิมพ์ลีลาพิมพ์อื่นๆ แต่เป็นส่วนกว้างออกไป และมีรอยตัดขอบปีกเกือบทุกด้าน

ด้านหลังของค์พระโดยมากเป็นแบบป้าดหลังร้าน ที่โค้งมนมีน้อยมาก

พระกำแพงกลีบจำปาแบ่งออกเป็น 2 พิมพ์ ทรง คือ พิมพ์ใหญ่ และพิมพ์เล็ก โดยพิมพ์ใหญ่จะมีความคมชัดลึกและสวยงามกว่าส่วนพิมพ์เล็กมากตั้งแต่หอย่อนงาม มีปีกข้างยืนออกมากกว่าพิมพ์ใหญ่

ในด้านเนื้อหานั้นมีทั้งเนื้อดินเผา และเนื้อชิน เนื้อดินเผาจะมีส่วนผสมของว่านน้อย จึงทำให้

เนื้อเปราะ ในเนื้อหานั้นจะมีความนุ่ม น้ำว่านเป็นขี้น คราบว่านดกอนามาไม่ค่อยปรากฏ และคราบราไว้เป็นจุดๆ จับเกะกะผิวของค์พระ เนื้อพระโดยมากเป็นสีเหลือง ส่วนเนื้อชินเป็นแบบชินสนิมเกลิดกระดี่

โดยทั่วไปแล้วพระกำแพงกลีบจำปาจะมีคราบผิวด้านหน้าหุ่มหนามาก ด้านข้างของค์พระจะมีปีกแผ่กว้างออกไป และถูกเจียนด้วยมีด

แต่กรุครั้งแรกพบรวมกับพระเครื่องพิมพ์ต่างๆ ในกรุวัดพระบรมธาตุ กำแพงเพชร ●

นักสะสมพระเครื่องบางท่านถึงกลับยกย่องให้พระกำแพงกลีบจำปา เป็นหนึ่งในความดงามของพระเครื่องพิมพ์ลีลาทั้งหมดของกำแพงเพชรที่เดียว

วันนี้จึงมาคุยกับพระกำแพงกลีบจำปาที่กัน

โดยลักษณะรูปทรงของพระกำแพงกลีบจำปา มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลีบดอกของดอกจำปา ซึ่งสัญลักษณ์ของพิมพ์ทรงขอบบนเรียกว่า ปลายมน ในขณะที่บริเวณดอนกลางนั้นก็จะออก แต่มีบางท่านเรียกว่า พระกำแพงปาก เปิด ก็มี ทั้งนี้ เพราะมองดูแล้วคล้ายคลึงกับลักษณะของปากเปิด

ทว่า ในมุมมองของสายตา ที่มองดูลักษณะพิมพ์ทรงแล้วเปรียบเทียบ เพื่อต้องขอเรียกชื่อ พระเครื่องด้วยความสะตว่า เพื่อย่างต่อการจัดจำ เป็นด้านหลัก บางท่านจึงให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปของความเป็นมาในการเรียกชื่อพิมพ์ทรง

บ้างก็ว่าด้วยเหตุที่พระกำแพงกลีบจำปา ส่วนใหญ่เป็นพระเครื่องเนื้อดิน มีสีคล้ายกับดอกจำปาเวลาแก่เต็มที่ จึงเรียกันเรื่นนั้น

แต่ไม่ว่าชื่อเรียกชื่อพิมพ์ทรงจะมีความเป็นมาเช่นใด ถ้าพนทีพระเครื่องในพุทธลักษณะพิมพ์ทรง เช่นนี้ ให้เข้าใจว่าคือ พระกำแพงกลีบจำปา

เป็นพระเครื่องพิมพ์ทรงลีลาในลักษณะการก้าวพระบาทข้ายไปข้างหน้า พระบาทขวาเผยแพร่ขึ้นในลักษณะเช่นเดียวกับพระพักตร์หันไปทางด้านข้ายเล็กน้อย ยกพระหัตถ์ข้ายขึ้นเสมอพระอุระ โดยมีลักษณะเป็นพระหัตถ์ออกไปทางข้ายเล็กน้อย พร้อมกับคลื่นไหว้พระหัตถ์อ่อนสลายสวยงาม

ส่วนพระกรข้างขวาท้อดลงข้างลำพระองค์อย่างอ่อนช้อย ในลักษณะของการเล่นแขนแบบพระกำแพงพูลจีบ

พระศีรษะเอียงไปทางข้ายเล็กน้อย มีลักษณะโดยและใหญ่กว่าลำพระองค์เล็กน้อย มีพระเกศในลักษณะลีบเป็นตุ่ม 2 ริ้น ริ้นบนนั้นมีดูแล้วส่วนขึ้นล่างจะเป็นตุ่มขนาดใหญ่ พระศอกปรากฏคล้ายทรงเกรวิด

พระพักตร์มีขนาดที่โต มีรูปร่างคล้ายผลมะตูม ปรากฏรายละเอียดบนพระพักตร์ค่อนข้างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นพระขนง (คิ้ว) โดยพระขนงด้านขวาของพระจะอยู่ในระดับสูงกว่าด้านข้าย

พระกำแพงกลีบจำปา

พระเครื่องพิมพ์ลีลาเมืองกำแพงเพชร

ขอภาษากรกวางพิมพ์ใหญ่

ในด้านเนื้อหาที่มีทั้งเนื้อดินเผา และเนื้อชิน เนื้อดินเผาจะมีส่วนผสมของว่านน้อย จึงทำให้

พระเนตรทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ด้านขวาของพระมีลักษณะเต็มหรือห่วย และปลายพระเนตรมีความยาวไปทางด้านข้าง ส่วนพระเนตรด้านข้ายมีลักษณะแบบตัวไป

ทั้งพระขนง และพระเนตร เป็นจุดหนึ่งที่ควรพิจารณา อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดตายบนของค์พระจุดหนึ่ง

พระนาลิกเป็นลันหนา ส่วนบนใหญ่ และปลายพระนาลิกด้านล่างเล็ก กล่าวสำหรับลันพระนาลิกในด้านข้ายมีขององค์พระ จะเป็นลันแนวเดียวกับพระขนง ส่วนในด้านขวาแน่น แม้จะเป็นลันเช่นเดียวกันแต่ก็มีลักษณะกลีบหาย

พระศอ (คอ) เป็นส่วนที่มีความนูนเล็กน้อยที่สุด หากไม่สังเกตจะไม่มีความรู้สึก โดยเส้นพระศอเป็นเส้นขนาน

พระอังสา (บ่า) จะเป็นแนวโค้งขึ้นทั้งสองข้างแนวพระอังสาข้างขวาจะมีแนววิกระดับสูงกว่าพระอังสาข้างข้ายเล็กน้อย อันอยู่ในลักษณะของการย่างก้าวพร้อมแก่วงพระหัตถ์ มีการทอดพระพาหา (แขน) พระอังสา (หัวไหล่) เป็นมุ่มโค้งพอดี

พระพาหาข้างขวา มีลักษณะเป็นแนวเล็ก ซึ่งเล็กจนผิดสังเกต ทอดลงข้างลำพระองค์แบบเล่นแขน ข้างข้ายจะทอดลงแล้วหักศอกขึ้นทางอยู่ตรง

เนื้อประ โนเนื้อหาของพระกำแพงกลีบจำปาจะปรากฏครบทั้งหมดเป็นปืน ครบว่าวนดอกมะขามไม่ค่อยปรากฏ และคราวราวกเป็นจุดๆ จับเกาะผิวของค์พระ เนื้อพระโดยมากเป็นสีเหลืองส่วนเนื้อชินเป็นแบบชนวนนิมเกล็ดกระดี่

โดยทั่วไปแล้วพระกำแพงกลีบจำปาจะมีคราบผิวต้านหน้าหุ่นหนามาก ด้านข้างของค์พระจะมีปีกแผ่กว้างออกไป และถูกเจียนด้วยมีด

แทกรกรุครั้งแรกพบรวมกับพระเครื่องพิมพ์ต่างๆ ในกรุวัดพระบรมธาตุ กำแพงเพชร •

● คณะเภสัชศาสตร์ ม.มหาดลิน ●

มีลักษณะ ลำต้นเป็นใบเกลี้ยดรูปทรงกระบอกเรียวาว สูง 20-30 ซ.ม. ใน เดียว รูปเส้นยา ดอก ช่อ ออกที่ซอกใบ ก้านดอกยาว 30-45 ซ.ม. กลีบรวมสีขาว ในประดับเป็นเยื่อบางๆ

ผล แห้ง แตกได้มี 3 พู ตัวร่ายไทยใช้ เมล็ด ขับพยาธิเส้นด้วยหรือพยาธิแมม่า ขับประจำเดือนที่เป็นลมเป็น

กุยช่าย Chinese Chive

Allium tuberosum Roxb.

ALLIACEAE

ก้อนใต้ดิน

ต้น และ ใบ ตัวให้ลักษณะเป็นใบเดลีและสารส้มเล็กน้อย กรองเอาหน้าตีมครึ่งละ 1 ถ้วยชา แก้วโคน้ำ ทนองใน

เมล็ด คั่วไฟให้เกรียมด่า บดให้ละเอียด ผสมน้ำมันย่าง ชุบสำลีอุดในรูฟันที่ผุ หรือนำมาเผาไฟ

รอมควันม่าแมลงที่เข้าไปในรูหู •